

SUOMI | PIENI SANAKIRJA
DAVVISÁMEGIELLA | SÁTNEGIRJJÁŠ
ANARÁŠKIELÂ | SÄNIKIRJÁŠ
NUÖRTTSÄÄ'MKIÖLL | SÄÄ'NNKEERJAŽ

Tällä pienellä sanakirjaisella haluamme kutsua mukavalla tavalla mukaan keskustelemaan saameksi ensitapaamisella, arkipäivässä ja juhlissa. Tässä ei ole raskasta kielioppia, vain muutamia hyödyllisiä sanontoja. Sitten ei muuta kuin puhumaan! Sanakirjanen on laadittu “Sámás muinna” -kampanjan yhteydessä.

Dáinna sátnegirjjážiin bovdet somás vuogi mielde ságastit sámegeiela vuosttaš deaivvadeamis, árgabeaivvis ja doaluin. Das ii leat lossa grammatihkka, dušše muhtun ávkkálaš dajaldagat. De ii leat eará go hupmagoahtit. Sátnegirjjáš lea ráhkaduvvon “Sámás muinna” -kampánja oktavuodas.

Táin uccâ sänikirjain mij halijdep povdiđ suotâs vuovvijn mieldi savâstállâđ sämikielân vuosmuš teivâmist, argâpeeivi já juuhlijn. Tâst ij lah luis kielâoppâ, peic motomeh ávháliih eđâlduvah. Te talle ij eres ko sárnuškyettiđ! Sänikirjááš lii rahtum “Sáámâst munjin” -kampanja ohtâvuodâst.

Táin sää'nnkeerjain haa'leep hää'ske'ld káččad tuu mie'ldd säämas mainsted vuõsskaaunõõttmest, arggpeei'vest da juuhlin. Tá'st ij leäkku lo'sses kiõllmätt, tá'lk mátam sárnamnáá'l. De ij ko mainsted! Sää'nnkeerjaž lij rajjum “Sámás muinna” -kampaanj õhttvuodâst.

| **SUOMI**

| **DAVVISÁMEGIELLA**

| **ANARÂŠKIELÂ**

| **NUÕRTTSÄÄ'MĶIÖLL**

4

Ensiaskleet
Vuostaš lävki
Vuossâmuš lävki
Vuõssmõs lääu'k

14

Kavereiden kanssa
Ovttas ustibiigui
Oovtâst ustevijguin
Õoutsââ'jest taaurõõžžin

8

Ensitapaaminen
Vuostaš deaivvadeapmi
Vuossâmuš teivâdem
Vuõssmõs kaaunõõttmõš

17

Luonnossa
Luonddus
Luándust
Luáđâst

9

Koulussa
Skuvllas
Škoovlâst
Škooulâst

20

Bileissä
Feasttas
Juuhlijn
Fee'stest

12

Kotona äidin luona
Ruovttus eatni luhtte
Pääihist eeni lunne
Dââma jie'nn lu'nn

23

Rakkaus
Ráhkisvuolta
Râhisvuotâ
Rää'kkesvuött

LUVUT	LOGUT	LOVOH	LÄÄGG
Yksi	Okta	Ohtâ	Öhtt
Kaksi	Guokte	Kyehti	Kue'htt
Kolme	Golbma	Kulmâ	Koumm
Neljä	Njeallje	Nelji	Nellj
Viisi	Vihitta	Vittâ	Vitt
Kuusi	Guhtta	Kuttâ	Kutt
Seitsemän	Čieža	Čiččâm	Čiččâm
Kahdeksan	Gávcci	Käävci	Käâu'c
Yhdeksän	Ovcci	Oovce	Äâu'c
Kymmenen	Logi	Love	Lääi
Yksitoista	Oktanuppelohkái	Ohtnubáloh	Ötmlo
Kaksitoista	Guoktenuppelohkái	Kyehtnubáloh	Kuâtmlo
Kolmetoista	Golbmanuppelohkái	Kulmânubáloh	Konmlo
Neljätoista	Njealljenuppelohkái	Neljinubáloh	Nelljmlö
Viisitoista	Vihhtanuppelohkái	Vittnubáloh	Vitmlo
Kuusitoista	Guhttanuppelohkái	Kuttnubáloh	Kutmlo
Seitsemäntoista	Čiežanuppelohkái	Čiččâmnubáloh	Činmlo
Kahdeksantoista	Gávccinuppelohkái	Käävcinubáloh	Käcmlo
Yhdeksäntoista	Ovccinuppelohkái	Oovcenubáloh	Äcmlo
Kaksikymmentä	Guoktelogi	Kyehtlov	Kuâhttlo

VÄRIT	IVNNIT	IVNEH	EEU'N
Valkoinen	Vielgat	Vielgâd	Viölggâd
Musta	Čáhppat	Čappâd	Čappâd
Harmaa	Ránis	Räänis	Rää'nes
Ruskea	Ruškat	Ruškâd	Ruškkâd
Punainen	Ruoksat	Ruopsâd	Ruöpssâd
Sininen	Alit	Čuovjâd	Ää'leĸ
Vihreä	Ruoná	Ruánáá	Ruânñ
Keltainen	Fiskat	Fiskâd	Viskkâd
Oranssi	Oránša	Ooraans	Ma'linovi ruöpssâd
Vaaleanpunainen	Guvgesruoksat	Kuovgisruopsâd	Kai'ġgesruöpssâd

VUODENAJAT	JAGIÁIGGIT	IVEÄÄIGIH	EE'JJÄÄI'J
Kevät	Giđđa	Kiđđâ	Ķiđđ
Kevätkesä	Giđđageassi	Kiđđâkeesi	ĶiđđĶie'ss
Kesä	Geassi	Keesi	Ķie'ss
Syyskesä	Čakčageassi	Čohčâkeesi	ČohčĶie'ss
Syksy	Čakča	Čohčâ	ČohčĶ
Syystalvi	Čakčadálvi	Čohčâtálvi	ČohčĶtä'lvv
Talvi	Dálvi	Tálvi	Tä'lvv
Kevättalvi	Giđđadálvi	Kiđđâtálvi	Ķiđđtä'lvv

PÄIVÄT	BEAIVVIT	PEEIVIH	PEEI'V
Maanantai	Vuossárga/Mánnodat	Vuossargâ	Vuössargg
Tiistai	Maŋgebárga/Disdat	Majebargâ	Mââibargg
Keskiviikko	Gaskavahkku	Koskokko	Seärad
Torstai	Duorastat	Tuorâstâh	Nelljdpei'vv
Perjantai	Bearjadat	Vástuppeivi	Piâtnâc
Lauantai	Lávvardat	Lávurdâh	Sue'vet
Sunnuntai	Sotnabeaivi	Pasepeivi	Pâ'sspei'vv
Aamu	Iđit	Iiđeed	Tue'lääž
Päivä	Beaivi	Peivi	Pei'vv
Ilta	Eahket	Eehid	Jeä'kkääž
Yö	Idja	Ijjâ	Inn

VAIKKA MILLAISTA	VEAHÁŠ MIIGE	JIEŠKOTE- UVLÁGÁNEH	SIÖMMNA HÄT MÁKAM
Iso	Stuoris	Styeres	Jönn
Pieni	Unni	Ucce	U'cc
Kylmä	Galmmas	Koolmâs	Kõõumâs
Lämmin	Liekkas	Liegâs	Paakkâs
Uusi	Ođas	Uuđâs	Ođđ
Vanha	Boaris	Puáris	Vuämm
Lyhyt	Oanehaš	Uánihâš	Vuä'niĳ
Pitkä	Guhkki	Kukke	Ku'kk
Pehmeä	Dimis	Times	Tee'mes
Kova	Garas	Koorâs	Kõrr

VAIKKA MILLAISTA	VEAHÁŠ MIIGE	JIEŠKOTE- UVLÁGÁNEH	SIÖMMNA HÁ'T MÁKAM
Tyhjä	Guorus	Kuárus	Kuâras
Täysi	Dievva	Tievâ	Tiu'dd
Oikein	Riekta	Olmânáál	Vuõ'i'ğğest
Väärin	Boastut	Puástud	Puásttad
Alin	Vuolemus	Vyelemus	Vue'lmös
Ylin	Bajimus	Pajemus	Pââimös
Ohut	Seaggi	Seggi	Seä'ğğ
Paksu	Gassat	Kossuv	Kössäd
Vähän	Unnán	Uccáá	Occanj
Paljon	Ollu	Ennvv	Jiânnai
Ensimmäinen	Ovddemus	Vuossámuš	Vuössmös
Viimeinen	Manjimuš	Majemuš	Mââimös
Oikea	Olgeš	Uálgis	Vuä'ls
Vasen	Gurut	Čižet	Či'žs
Päällä	Badjin	Paijeen	Â'Inn
Alla	Vuollin	Vyellin	Vue'Inn
Hidas	Njoahci	Njuáci	Njuöckk
Nopea	Jođán	Jotteel	Já'ttel
Valoisa	Čuovgat	Čuovvád	Čuövväd
Pimeä	Seavdnjat	Sevñäd	Seu'ñjed
Kuiva	Goikkis	Koškes	Kâä'sškes
Märkä	Njuoskkas	Njuoskâs	Njuöckâs
Likainen	Duolvvas	Tuolvâs	Sähssai
Puhdas	Ráinnas	Putes	Puu'ttes

Ensitapaaminen

Vuosttaš deaivvadeapmi

Vuossämuš teivádem

Vuössmös kaaunööttmöš

Hyvää päivää!

Buorre beaivi/Buore

beaivi!

Pyeri peivi!

Tiörv!

Kiitos, samoin sinulle!

Giitu, seammá dutnje!

Takkâ, siämmáá tunjin!

Spä'sseb, seamma

tu'nne!

Kiitos!

Giitu!

Takkâ!

Spä'sseb!

Mikä sinun nimesi on?

Mii du namma lea?

Mii tuu nommâ lii?

Mii tuu nõmm lij?

Minun nimeni on...

Mu namma lea...

Muu nommâ lii...

Muu nõmm lij...

Mistä olet kotoisin?

Gos don leat eret?

Kost tun lah meddâl?

Koon åáraž ton leäk?

Olen kotoisin...

Mun lean ... eret

Mun lam ...st meddâl

Mon leäm ... åáraž

Kuinka vanha olet?

Man boaris don leat?

Mon puáris tun lah?

Möön puáres ton leäk?

Minä olen ... vuotta vanha

Mun lean ... jagi boaris

Mun lam ... ive (alle 7) /
ihheed (7 tai yli) puáris.

Mon leäm ... ee'kķed.

Mitä teet?

Maid don barggat?

Maid tun poorgah?

Mâid tue'jjääk?

Miten menee?

Mo manná?

Maht mana?

Mä'htt mâänn?

Minulla menee hyvin.

Muinna manná bures.

Must mana pyreest.

Mu'st mâänn puárust.

Kuka hän on?

Gii son lea?

Kii sun lii?

Ķii son lij?

Mikä sinun puhelinnumerosi
on?

Mii lea du telefonnummar?

Mii lii tuu puhelinnummeer?

Mii lij tuu te'lfon-nââmar?

Nähdään! (me kaksi)

Oaidnaletne!

Oinâleen!

Vuei'nnlööttâp!

Kuulemiin! (me kaksi)

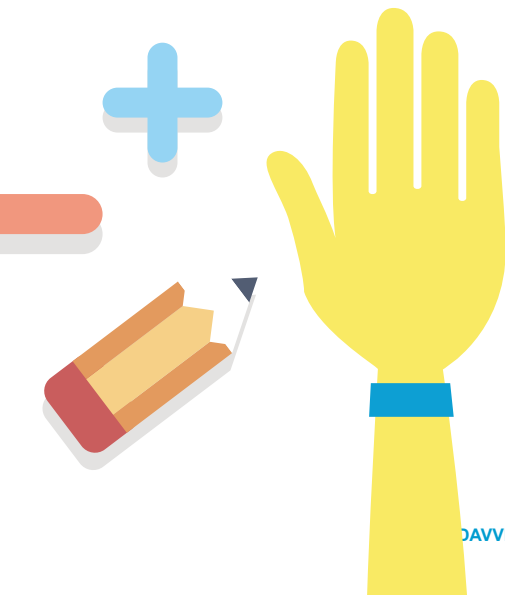
Gulahalle!

Kulâmáid!

Kuullâp!

Tietokone	Dihtor	Tiättur	Teättmašina
Opettaja	Oahpaheaddji	Máttááttejje	U'čte'l
Luento	Logaldallan	Luvâdâllâm	Looggâlm
Oppitunti	Skuvladiibmu	Oppâtijme	Mätt'tööttâmčičäss
Välitunti	Olgoboddu/diibmogaska	Koskâtijme	Čičässkõht
Kirja	Girji	Kirje	Ķe'rjj
Penaali	Penála	Peenaal	Penaal
Kynä	Peanna	Pennâ	Pällkarndaš
Lyijykynä	Bliánta	Lajopennâ	Karndaš
Oppilas	Oahppi	Uáppee	Mätt'töötti
Liikunta	Lášmmohallan	Valastâllâm	Sport
Kirjoittaa	Čállit	Čäällid	Ķee'rjted
Lukea	Lohkat	Luhâđ	Lookkâđ

Voitko auttaa minua?
Sáhtátgo veahkehit mu?
Puávtaĥ-uv išediđ muu?
Vuáitak-a vie'kkted muu?

En ymmärrä.

Mun in ipmir/Mun in ádde.

Mun jiem ibbeerd/addii.

Jiõm fi'tte.

En osaa.

Mun in máhte.

Mun jiem máäti.

Jiõm silttád.

Voitko toistaa sen?

Sáhtátgo dan geardduhit?

Puávtáh-uv kiárdudiđ taam?

Vuáitak-a sárnnad o'dđest?

Mitä sanoit?

Maid lohket dál?

Maid tääl ettih?

Mâid sarnnuk?

Mitä meillä on ensi tunnilla?

Mii mis lea boahhte diimmus?

Mii mist lii čuávuváá tiijmest?

Mâid mee'st lij puõ'tti čiássâst?

Oletko tehnyt matematiikan läksyt?

Leatgo bargan matematiikkaleavssuid?

Lah-uv porgâm matematikliävsuid?

Leäk-a raajjâm matematiikklee'ksid?

Käydäänkö tänään jossain?

Galgatgo mátkái odne?

Vyelgip-uv onne kuusnii?

Jie'llep-a tä'bbe ko'st-ne?

Käydäänkö kaupassa? (me kaksi)

Galgego gávppis fitnat?

Elleen-uv käävpist?

Jie'llep-a muäna kaaupâst?

Milloin on hyppytunti?

Goas lea friddjadiibmu?

Kuás lii rijjätijme?

Kuäss mee'st lij frijjiä'gõg?

Mitä tehdään koulun jälkeen?

Maid galge manjil skuvlla bargat?

Maid pargeen škoovlá maŋa?

Mâid tue'jjeep škooul mŋŋa?

Tehdäänkö läksyt yhdessä?

Galgego ovttas bargat leavssuid?

Pargeen-uv liävsuid oovtâst?

Tue'jjeep-a lee'ksid õõutsâä'jest?

Minä kirjoitan sinulle.

Mun čálán dutnje.

Mun čálám tunjin.

Mon kee'rjtam tu'nne.

Laitan sinulle viestin.

Mun sádden dutnje dieđu.

Mun piejâm tunjin viestâ.

Vuõlttääm tu'nne saagg.

Anteeksi kun tulen myöhässä.
Ándagassii go boadán maŋŋit.
Addágás ko puáđám maŋŋeed.
Pro'sttje ko leám máŋŋnam.

Käyn lukiota/ammattikoulua.
Váccán logahaga/ámmátskuvlla.
Mun váázám luváttuv / áámmátškoovlâ.
Mon vää33am lookkjiškooul /
ámmatškooul.

Opiskelen korkeakoulussa.
Studeren allaskuvllas.
Mun váázám olláškoovlâ.
Mon mátt'tõõđam õllškooulâst.

Opiskelen yliopistossa.
Studeren universitehtas.
Mun váázám ollâopáttuv.
Mon mátt'tõõđam universitee'ttest.

Kiitos tämänpäiväisestä!
Giitu otnázis!
Takkâ onnáázist
Spä'sseb tän peei'vest!

Nähdään huomenna!
Oaidnalit ihttin!
Oinâlep itten!
Vuõinnlõõttâp jáđđa!

Mitä tänään on ruokana?

Mii odne lea málsin/borramuššan?

Mii onne lii purrâmuššân?

Mii tä'bbe lij porrmõššân?

Minulla on nälkä.

Mus lea borranmiella.

Must lii nelgi.

Mon porstõövam.

Oletko pessyt minun treenihousuni?

Leatgo bassan mu hárjehallanbuvssaid?

Lah-uv poossâm muu hárjuttállâmpuuvssáid?

Leäk-a põõssâm muu harjtõõllâmpuusid?

Missä auton avaimet ovat?

Gos biilačoavdagat leat?

Kost láá autočovduuh?

Ko'st aaut lokkčoo'u'd lie?

Oletko nähnyt puhelintani?

Leatgo mu telefovnna oaidnán?

Lah-uv uáinám muu puhelin?

Leäk-a vuáinnam muu te'lfoon

Eikö täällä ole limsaa?

Iigo dáppe leat bruvsa?

Ij-uv tääbbin lah limsa?

Ij-go tääi'ben leäkku limonaad?

Voitko viedä minut?

Sáhtátgo vuojihit mu?

Puávtáh-uv tuáivuđ muu?

Vuáitak-a vovejad muu?

Minä haluan mukaan.

Mun áiggun fárrui.

Mun halijdâm fáárun.

Haa'lääm pue'tted mie'ldd.

Minä teen läksyjä.

Mun barggan leavssuid.

Mun poorgâm liävsuid.

Tue'jjääm lee'ksid.

En ehdi.

In astta.

Mun jiem oostâ.

Jiõm õõst.

Onko sinulla rahaa?

Leago dus ruhta?

Lii-uv tust ruttâ?

Lij-a tu'st teä'õg?

Olen menossa kyläilemään.

Lean guossái.

Mun moonâm kuásán.

Ääigam jie'lled.

En voi tulla nyt.

In sáhte dál boahit.

Jiem pyevti tääl puáttid.

Jiõm vuei't pue'tted áá'n.

Pitääkö nyt pestä huone?

Fertengo bassat lanja?

Koolgâm-uv poossáđ viste?

Fe'rttjam-a čiistâd lõõnj?

Menen harjoittelemaan.

Manan hárhjehallat.

Mun moonâm hárrjuttálláđ.

Mõõnam harjtõõlláđ.

Kotona äidin luona on parasta.

Ruovttus eatni luhtte lea buoremus.

Pääihist eeni lunne lii pyeremus.

Dááma jie'nn lu'nn lij pukin pue'rmõs.

Haetko minut?

Vieččat go mu?

Viežah-uv muu?

Puáđak-a vižžád muu?

Olen niin väsynyt.

Lean nu váibbas.

Mun lam nuuvt vaibâm.

Leäm nu'tt levvjam.

Pikkuveli kiusaa minua.

Unnavieljaš givssida mu.

Uccâviiljâš kiivseed muu.

U'cc viilljaž keeu'sad muu.

Älä hännää!

Ale vuorjja!

Ele vuorjâ!

Jeä'l heättad!

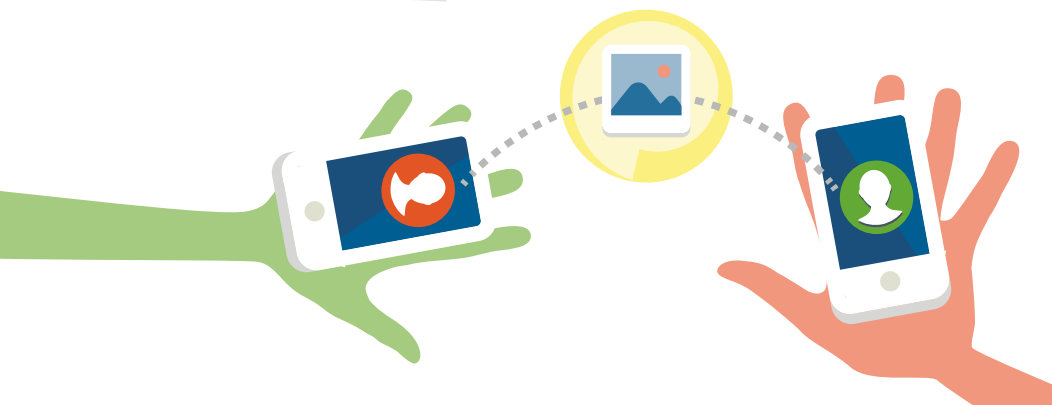
En aio yötä valvoa.

In mun áiggo ija stálet.

Mun jem ááigu kocceed ubâ iijâ.

Jiõm áäig áálgas ekka.

Poika	Gánda/bárdni	Kandâ	Pä'rnn
Tyttö	Nieida	Nieidâ	Nijdd
Veli	Viellja	Viljâ	Villj
Sisko	Oabbá	Uábbi	Vuä'bb
Pikkuveli	Unna vieljaš	Uccâ viiljâš	U'ccviilljaž
Pikkusisko	Unna oappáš	Uccâ uábáš	U'ccvuábbaž
Isosisko	Stuoraoabbá	Stuorrâuábbi	Jõnnvuä'bb
Isoveli	Stuoraviellja	Stuorrâviljâ	Jõnnvillj
Äiti	Eadni	Enni	Jeä'nn
Isä	Áhčči	Eeči	E'čč
Isaisä	Áddjá	Äijih	Ä'jj
Isoäiti	Áhkku	Ákku	Äkk

Juna	Toga/juná	Juná	Poojâs
Rautatieasema	Togastašuvdna	Junásajattâh	Poojâs ârstempäi'kk
Rautatie	Ruovdemáđii	Ryevdirađe	Ru'vddčuâggas
Junankuljettaja	Togavuoddji	Junávyeijee	Poojâsvuâjjai
Lippuautomaatti	Bileahhtamašiidna	Lippuautomaat	Lipp automatt
Lentokone	Girdi	Kirdee	Jarplaan
Lentokenttä	Girdišillju	Kirdemšiljo	Ķe'rddemĶe'dd
Kiitorata	Girdingeaidnu	Kirdeerađe	HooddĶeäinn
Lentokapteeni	Girdivuoddji	Kirdemkapteen	Ķe'rddemkaptee'n
Lentoemäntä	Girdibálvá	Kirdemeemeed	Ķi'rddijjeä'med
Stuerti	Girdibálvá	Kirdemiššeed	Stue'rtt
Auto	Biila	Auto	Autt
Huoltoasema	Bensinstašuvdna	Bensinsajattâh	Bensiinpäi'kk
Bensiinpumppu	Bensinpumpa	Bensinpumppâ	Bensiinpumpp
Tavaratila	Gálvolatnja	Täävirsaje	Tä'vverču'kk
Autopesu	Biilabassan	Autopoossâm	Auttpöössmōš
Avain	Čoavdda	Čoovdá	Čooud
Etuvalot	Ovdačuovggat	Ovdâčuovah	Ouddčuōv
Vene	Fanas	Käärbis	Vōōnâs
Hinausauto	Veahkkebiila	Viešidemauto	Peälštemautt

Mitä nyt keksitään?

Maid mii dál fuobmát?

Maid mij tääl utkâp?

Mâid mij ää'n ho'hssjep?

Lähdetään pelaamaan jalkapalloa.

Vulgot spáppa čiekčat.

Vuolgup čiehčâđ páálu.

Vue'lğğep kâripáll siorrâd.

Vauhtia, vauhtia!

Doama, doama!

Toomâ, toomâ!

Ķiirât, Ķiirât!

Me voitettiin!

Mii vuittiimet!

Mij vuotijm!

Mij vuõitim!

Me ollaan parhaita!

Mii leat buoremusat!

Mij lep pyeremusah!

Mij leä'p pue'rmõõzz!

No, ainakin voitetaan juhlat.

Jaja, gal mii feastta goit vuoitit.

Naa, juhle mij kuittâg vyeittip.

Na,na, kâ'l mij juuhl'jep kuuitâg vuäittmõõžž.

Joikata me kyllä osataan.

Juoigat mii gal máhttit.

Kale mij mätip juoigâđ.

Leu'ddjed mij kâ'l siltteep.

Paljonko tämä maksaa?

Man ollu dat máksá?

Mon ennuv taat máksá?

Jiännai-a tät mähss?

Mitä olet ostanut?

Maid leat oastán?

Maid tun lah uástám?

Mâid leäk vuästtam?

Mistä sen ostit?

Gos dan ostet?

Kost tom ostih?

Ko'st tön vue'sttik?

Onpa sinulla hieno laukku.

Man fiinna veasku dus lea.

Mon fiijnâ lavkkâ tust lii.

Nu't mooččâs Ķiõttlaukk tu'st lij.

Lähdetäänkö kylille kuljeksimaan?

Vuolgitgo márkani golgat?

Vyelgip-uv markkânân jurâdid?

Vue'lğğep-a siidid joođčed?

Lähdetäänkö kyläilemään?

Vuolgitgo guossái?

Vyelgip-uv kuásán?

Vue'lğğep-a kue'ssjed?

Lähdetäänkö kaupunkiin? (me kaksi)

Vulge go gávpogii?

Vyelgeen-uv kaavpugân?

Vue'lğğep-a muäna gäärdâ?

Lähdetäänkö kylälle? (me kaksi)

Vulgego márkani?

Vyelgeen-uv markkânân?

Vue'lgǵep-a muána si'jdde?

Lähdetään ajelulle (me kaksi)!

Vuolgu vuojašit!

Vuálgoon vuojaččid!

Vue'lgǵep vuóǵčed!

Rauhassa nyt!

Váldde gulul!

Kuulood tääl!

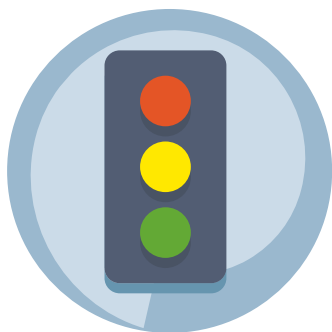
Vaarâtt!

Ei hitto sinua!

Sager dan du!

Tun kale lah koorás!

Beâddaa ko leäk kórr!

Ei haittaa yhtään valvoa koko yö.

li idjagozánii leat mihkkege ijaid stálet.

Ijjástááluŋ ij toovâ maiden kocceed ubâ iijâ.

I'lla hâ'mm ni mii kâá'cced innpââ'j.

Kenen luona olit viime yön?

Gean luhte bat don ledjet mannan ija?

Kiän lunne tun Iijjih moonnâm iijâ?

Ķeän lu'nn le'jjik mōōnni iinn?

Hahaha, poskia punoittaa.

Hahaha, ruvssodit muođut vel.

Hahaha, muáđuh val ruápsájah.

Hahaha, ruápsad ju'n.

Aurinko	Beaivváš	Piäiváš	Pei'vv
Kuu	Mánnu	Máánu	Mään
Tähdet	Násttit	Tääsnih	Tää'sn
Lumi	Muohta	Muotâ	Muõtt
Sade	Arvi	Arve	Â'br
Tuuli	Bieggâ	Pieggâ	Piõgg
Ukkonen	Bajándálki	Äijihšonjâ	Tie'rmes
Sateenkaari	Arvedávgi	Arvetávgi, äijihávgi	Teármmazjohss
Pilvet	Balvvat	Poolvah	Põõlv
Vaara	Várri	Vääri	Vää'rr
Järvi	Jávri	Jävri	Jäu'rr
Joki	Johka	Juuhâ	Jokk
Pieni joki	Jogaš	Juuváš	Jooggaž
Suo	Jeaggi	Jeggi	Jeä'gğ
Puu	Muorra	Muorâ	Muõrr
Metsä	Vuovdi	Vyevdi	Meä'cc
Tieva, kunnas	Dievvá	Tiävä	Kue'33
Jää	Jiekŋa	Jieŋâ	Jiõŋŋ
Rotko	Ávži	Ävži	Ku'rčč
Meri	Mearra	Meerâ	Miârr
Vuono	Vuotna	Vuonâ	Vuõnn
Kaisa, lumihuippuinen vuori	Gáisi	Väričokke	Čä'kk
Tuli	Dolla	Tullâ	Toll
Onkivapa	Oaggunstávrá	Uággumstággu	Vuággam-muõrr
Kirves	Ákšu	Ákšu	Ähšš
Veitsi	Niibi	Nijbe	Nei'bb
Saha	Sahá	Sááhá	Saakkânj
Moottorikelkka	Skohter	Moottorkiälkká	Motorkeálkk
Mönkijä	Njealljejuvllat	Pehhee	Motorpie'kki

Olla porojen luona
Ealu luhtte leat
Leđe iálu lunne
Puõccui lu'nn lee'd

Oletko lähdössä metsästämään?
Leat go vuolgimin bivdui?
Lah-uv vyelgimin piivdon?
Leäk-a vue'lǫǧmen šee'lled?

Mikä sinun koirasi nimi on?
Mii du beatnaga namma lea?
Mii tuu pennuu nommâ lii?
Mii tuu pie'hne nõmm lij?

Kato, kettu!
Gea, rieban!
Kei, riemnjis!
Ķiõčč ri'mjj!

Mitä kettu sanoo?
Maid dadjá rieban?
Maid riemnjis iätá?
Mâid ri'mjj sárnn?

Lähdetäänkö kelkkareissulle?
Vuolgit go skohtermátkái/
mohtorgielkámátkái?
Vyelgip-uv kiälkkáreeisun?
Vue'lǫǧep-a motorkeáلكain vuejjad?

Mahtava kelkka sinulla!
Čaffadis skohter/mohtorgielká dus!
Fiijnâ kiälkká tust!
Kõrr motorkeáلكk tu'st lij!

Onko tuo sinun krossipyöräsi?
Leago diet du crossa?
Lii-uv tiet tuu krossápyerá?
Lij a tõt tuu cross?

Lähdetäänkö mönkijällä? (me kaksi)
Galgego njealjejuvllagiin vuolgit?
Vyelgeen-uv pehhein?
Vue'lǫǧep-a motorpie'kkjin vuejjad?

Äiti pakottaa minut käyttämään kypärää.
Eadni bágge mu geavahit oaivesuoji.
Enni páággut muu kevttiđ syejikappeer.
Jeá'nn pääkkad muu áá'nned kõrkeá'pper.

Oletko nähnyt minun jokiveneeni?
Leatgo oaidnán mu johkafatnasa?
Lah-uv uáinám muu juhákárbá?
Leäk-a vuáinnam muu jokkvõnnáz?

Se lohi oli todella iso.
Diet luossa lei duođaid stuoris.
Tiet luosâ lâi tuođái styeres.
Tõt luõss leäi tuođi jõnn.

Lähdetään koittamaan nappaako lohi.
Vuolgu iskat dohppego luossa.
Vuálgoon iskâđ tuáppee-uv luosâ.
Vue'lggëp kiõõččad poppâ'tt-a luõss.

Kairaa avanto!
Bovre dal rutni!
Puuvâ tääl rune!
Poogg rieij' jio'ηje!

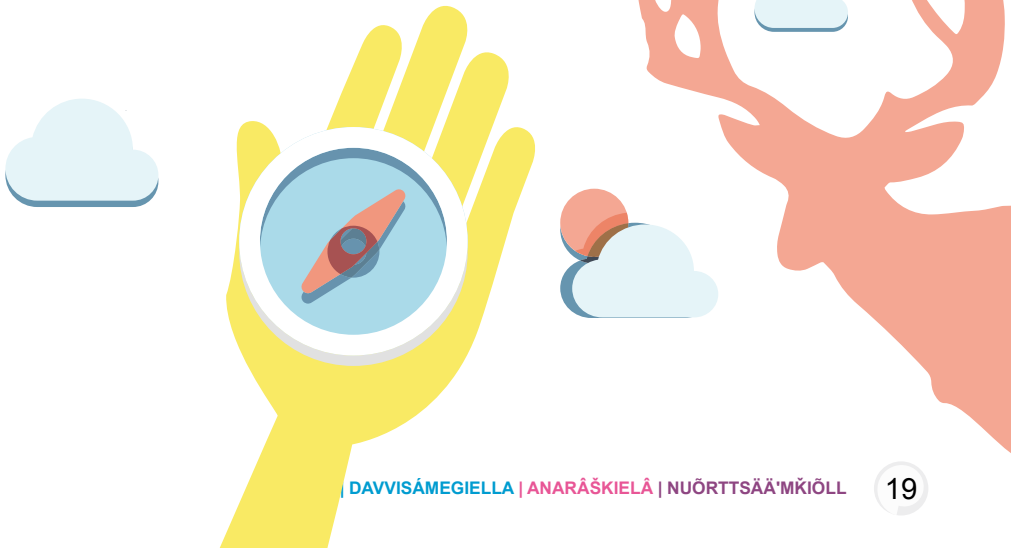
Syökö kala?
Dohppego guolli?
Tuáppee-uv kyeli?
Poppâ'tt-go kue'II?

Minä sytytän tulen.
Mun cahkkehan dola.
Mun cokiittâm tuulâ.
Mon cõõkktam tool.

Muista tehdä arina.
Muitte fal árrana ráhkadit.
Mušte peri ráhtiđ aarrân.
Muu'št raajjâd kää'm.

Mikä tuon vaaran nimi on?
Mii dien vári namma lea?
Mii tien vääri nommâ lii?
Mii tõn vää'r nõmm lij?

Älä vain putoa jokeen!
Ále fal gahča johkii!
Ele váá koočâ juuhân!
Jeä'l rõõvv jo'kķe!

Tule mukaan	Njuike fárrui	Vyelgi fáárun	Puá'd mie'ldd
Kippis	Máistte/Jugis	Skool	Juu'lest tiörvân
Siistiä	Čaffat	Fijjnes	Körr
Syntymäpäivä	Riegádanbeaivi	Šoddâmpeivi	Šoddâmpei'vv
Odota minua!	Vuordde mu!	Vyerdi muu!	Vue'rd muu!
Tästä tulee kivaa!	Dát šaddá somá!	Tast šadda suotás!	Tä'st šádd šiögg!
Minä maksan	Mun mávssán	Mun máávsám	Mon mäáusam

Lähdetäänkö ulos?

Vuolgitgo olgogos?

Vyelgip-uv olgos?

Vue'lğğep-a âaugas?

Lähdetäänkö tanssimaan? (me kaksi)

Vulgu dânsut?

Vuâlgoon tânssâđ?

Vue'lğğep-a pleâssjed?

Lähde minun kanssa tanssimaan

Boađe dânsut muinna!

Puâđi tânssâđ muin!

Puâ'đ pleâssjed muin!

Vahditko minun laukkua?

Geahčatgo mu veaskku?

Vahtiih-uv muu laavhâ?

Vuâitak-a ķiöččâd muu ķiöttlâauk?

Tuletko mukaan vessaan?

Vuolggâtgo mu mielde hivssegii?

Vuâlgâh-uv mielđ hiivsigân?

Vuâlgak-a mie'ldd nuu'žnka?

Tulehan tänne!

Boađes mat deike!

Puâđiba teehi!

Puâ'đ tii'ķ!

Tule minun mukaan.

Vuolgge mu mielde!

Vyelgi muu mielđ!

Vue'lj muu mie'ldd!

Istu syliin

Čohkket dâl mu askái.

Čokânist tääl muu aaskan.

lišt muu âskka.

Istu tähän viereen.

Čohkket dâsa mu bâldii.

Čokânist taas muu paaldân.

lišt tii'ķ muu pa'ldde.

Onko sinulla purukumia?

Leat go dus suoskangumme?

Lii-uv tust suoskâmkumi?

Lij-a tu'st purkka?

Lähdetään etkoille!

Vulgot vorsii!

Vuolgup ovdâjuuhlân!

Vue'lğğep ooudju'hille!

Joikaahan!

Juoiggas dâl!

Juoigâst tääl!

Leu'dde ââ'n mi'jjid!

Antaisitko minulle purkkaa?

Attâšit go munnje suoskangumme?

Adeliččih-uv munjisuoskâmkumi?

Ooudči'ķ-a mu'nne purkka?

Saisinko kaksi limsaa?

Oččošin go guokte bruvssa

Uâžuččim-uv kyehti limonaad?

Vuâitam-a vuâžžad kue'htt limonaad?

Paljon onnea!

Lihkku beivviin!/Ollu lihkku!

Ennuv lukko päiván!

Leekk pei'vven!

Vihdoin perjantai!

Viimmat bearjadat!

Vijmâg vástuppeivi!

Mâaimõözzâst piätnâc!

Minä en juo.

Mun in juga.

Mun jiem juuvâ.

Jiõm juugg.

Koska nähdään taas? (me

kaksi)

Goas deaivvadetne fas?

Kuás oppeet teivâdeen?

Kuä'ss muäna kaaunõöttâp?

Suu kiinni!

Doala njálmmi!

Oro joská!

Åår jöskk!

Nytkö jo aiot lähteä kotiin?

Dál go juo áiggut ruoktot?

Tääl-uv jo ááiguh pááikán?

Vuâlgak-a ju'n åå'n domoi?

Nyt minulle riitti.

Dál lean dolkan.

Tääl mun lam tulkâm.

Leäm ju'n levvjam.

Onko meillä kuskia?

Lea go mis vuoddji?

Lii-uv mist vyeijee?

Lij-a mee'st vuâjjai?

Koska viimeksi?

Goas mañemuš?

Kuás majemuš?

Kuä'ss mâaimõs?

Meille vai teille...?

Du vai mu geahçen...?

Tuu vâi muu luus...?

Muu avi tuu årra...?

Ei kannata katua.

li gánnát gáhtat.

lj kannat kaattâd.

lj kannat kađđõöttâd.

Ystävyys

Ustitvuolta/olmmáivuolta

UstevvuotĀ

Na'zvaanvuött

Rakkaus

Ráhkisvuolta

RáhisvuotĀ

Rää'kĶesvuött

Olet niíííííin kaunis.

Don leat nuuuu čáppat.

Tun lah nuuuuuvt muččĀd.

Ton leäk nu'tt mooččĀs.

Vilkaise tänne!

Geahčes deike!

KeejĀst teehi!

Ķiöčč tii'Ķ!

Etkö tule tänne?

It go boadē deike?

Jieh-uv puáđi teehin?

JiöĶ-go puá'd tii'Ķ?

Saanko pussata sinua?

Oaččungo cummestit du?

Uážum-uv cummáliđ tuu?

Vuážžam-a cu'mmsted tuu?

Anna minulle pusu.

Attes munnje cummá.

Addel munjin cume.

Uu'd mu'nne cuu'mm.

Minä tykkään sinusta

Mun liikon dutnje.

Mun lijkkuum tunjin.

Mon tu'ĶĶääm tu'st.

Lähdetkö mukaan ulos?

Vuolggátgo mielde olggos?

Vuálgáh-uv mielđ olgos?

Vuálgak-a mie'ldd ááugas?

Saanko lähteä mukaan kotiin?

Oaččungo du mielde ruoktot?

Uážum-uv moonnĀđ tuin pááikán?

Piázzam-a tuu mie'ldd domoi?

Hyvää yötä ihana.

Buorre idja fávru.

Pyeri ijjĀ muččĀd.

Pue'rr nákkar mooččĀs.

Ajattelen sinua.

Jurddašan du birra.

Mun jurdĀččĀm tuu.

Joordam tuu.

Kaipaam sinua.

Váillaham du / Ohcalam du.

Mun ucâlâm tuu.

Kai'bbjam tuu.

Oletko kaivannut minua?

Leatgo mu váillaham/ohcalam?

Lah-uv ucâlâm muu?

Leäk-a kai'bbjam muu?

Ikävöin sinua.

Mun áibbašan du.

Mun aibâšâm tuu.

Ä'kĳõõžžam tuu.

Olet aina ajatuksissani.

Don leat álo mu jurdagiin.

Tun lah ain muu jurduin.

Ton leäk pâi muu ju'rddjin.

Onpa hyvä kuulla sinun äänesi.

Man buorre lea du jiena gullat.

Nuuvt pyeri kuullâđ tuu jienâ.

Nu'tt hää'sĳ ij kuullâđ tuu jion.

Olen niin iloinen sinusta.

Lean buorre dutnje.

Mun nuuvt lijkkuum tunjin.

Tu'kĳääm tu'st nu'tt.

Rakastan sinua.

Mun ráhkistan du.

Mun ráhistâm tuu.

Mon rá'ĳstam tuu.

Nuku hyvin!

Oađe njálgát!

Uáđi njálgáht!

Vuä'đ tiörvân!

Kauniita unia!

Niegate njálgát!

Nievdâ njálgáht!

Pue'rr nâkkar!

Näe minusta unia.

Niegate vaikko mu birra.

Nievdâ veikâ muu.

Niöggâđ hâ't mu'st.

Nähdään unissa!

Oaidnaletne niegus!

Oinâleen naharijn!

Vuöinnlööttâp nâkkrin!

Kaunis kuin aamutähti.

Čáppat dego guovssonásti.

Muččâđ tegu kuávsuitâsni.

Mooččâs mâ'te tue'lääžtâ'snn.

Kaunis kuin kevätaurinko.

Čáppat dego giđđabeaivváš.

Muččâđ tegu kidđâpiäiváš.

Mooččâs mâ'te ĳi'đđpei'vv.

Sinun silmäsi loistavat kuin tähdet.

Du čalmmit šearrájit dego nástit.

Tuu čalmeh šiárrájuh tegu tääsnih.

Tuu čâ'lm čue'vve mâ'te tää'sn.

Onko sinulla kumppania?

Leago dus guoibmi?

Lii-uv tust kyeimi?

Lij-a tu'st kuei'mm?

Kaunis kuin juuri kypsynyt hilla.

Čáppat dego láttakehtes luomi.

Muččád tegu ladáhánnáá lyeme.

Mooččâs mâ'te ôi'dde laaddum luâmmán.

Silmä etsii sitä, ketä sydän kaippaa.

Čalbmi ohcá dan gean váibmu eahccá.

Čalme ocá tom kiän váimu aai'bâš.

Čâ'lm â'cce tön keän čââ'd kai'bbai.

Ei kukaan ole niin ihana kuin sinä, rakkaani.

Ii oktage leat nu siivui go don, mu ráhkkásan.

Ij jah kihheen nuvt nánnáá ko tun, muu ráähis.

I'lla ni ôhtt nu'tt pue'rr da ciccâ ko ton, muu ráä'kĶes.

Sinun näkemisesi lämmittää kuin ensimmäisen vasan näkeminen kevätaamuna.

Du fas oaidnit ligge mu dego vuosstaš miesáža oaidnin giđđaidida.

Tuu uáinim lieggee tegu vuossámmu vyesi uáiniđ kiđđáiideed.

Ko tuu e'pet vuáinam, lioggád muu čââ'd mâ'te vuáinčem vuössmös vue'zz
ki'ddee'dáald.

Sinun vaaleat hiuksesi ovat kauniit kuin revontuli, joka väreilee taivaalla pakkasyönä.

Du čáppa čuvges vuovttat leat nu čábbát dego guovssahas mii libarda almmis buolašijjas.

Tuu mučis kuovgis vuoptah láá muččádeh tegu kuovskâs mii kiidford almeest puolášijjá.

Tuu kai'kĵes vuopt lie nu'tt mooččâs mâ'te kuuskööz, kook lie'dđe ââ'lmeest puolášinnân.

Sinun hymysi lämmittää kuin tuli laavussa pimeänä sysiltana.

Du modji ligge dego dolla lávus sevdnjes čakčaeahkedis.

Tuu moje lieggee tegu tullâ láávust sevnjes čohčæehidist.

Tuu moojjâm iđoggad mâ'te toll kuä'dest seu'ņjes čohččinnân.

Tievatkin hymyilevät, kun sinun joikusi kuuluu.

Vel dievát ge mojohaddet go du luohti gullo.

Vala tiäváh-uv majettuveh ko tuu livđe kulloo.

Võl kuäccam máájjme ku tuu leu'dd kollai.

Ei kauneinkaan aamurusko ole niin upea kuin sinä.

Ij ge fiidnâmus iđitguovssu nu čáppat go don.

Ij lah fijnâsumos iideedkuávsuigin nuvvt muččád ko tun.

Ij ni moččumus kuâus leäkku nu'tt mooččâs ko ton.

Kun vaarat meidät erottavat, kun en enää näe sinua sakeiden metsien läpi, niin muista aina, että minä kirjoitin tämän.

Go várit munno earuhit, go suhkkes vuvdiid čađa in šat oainne du, de muitte álohii ahte mun dat čállen dán.

Ko väärih munnuu iärutteh, ko suohis vuovdij čoođá jiem innig uáni tuu, te mušte ain ete mun čäällim taam.

Ko vää'r muäñnaid rä'tkĵe, ko jiđm teänab vuei'n tuu suđ'kĵes mie'cci čöđđ, de muu'št pâi, što mon kee'rjtem tän.

Jos minulla olisi siivet, niin levittäisin ne ja lentäisin korkeiden vaarojen yli, suurten jokien ja vuomien yli, sinun luoksesi minne sydän kaippaa.

Jus mus livčče soajit, de lebbešin daid ja girddášin badjel alla váriid, stuora jogaid ja vumiid rastá, du lusa gosa váibmu áibbaša.

Jis must liččii suájáh, te lebbiiččim taid já kirdáččim ollâ vaarij paijeel, stuorrâ juuvâi já vuomij rasta, tuu luus kuus váimu aaibâš.

Le'žže mu'st suáj, mon liävtam tōid da ķeerdam pā'jjel ōll tuōddri, jōnn jooggi da vue'mi rāâst, tuu luzz, koozz čāâ'đ kai'bbai.

Mukava tapa oppia saamenkieltä

Suohttaset vugiin oahppat sámegiela

Suotás vyehi oppáđ sámikielá

Hää'skes nää'll máttjed sää'm

SUOMI | PIENI SANAKIRJA
DAVVISÁMEGIELLA | SÁTNEGIRJJÁŠ
ANARÁŠKIELÄ | SÄNIKIRJÁS
NUORTTSÄÄ'MKIÖLL | SÄÄ'NNKEÄRJAŽ

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÄÄ'MTE'GG
SÁAMELAISKÄRÄJÄT